Bedensel Zararlar Nedeniyle Tazminat ve Sigorta Hukuku

Ülkemizde her gün yüzlerce trafik kazası yaşanmakta, ne yazık ki yaşanan bu kazalar neticesinde ölüm ve yaralanmalar meydana gelmektedir. Bu yazımızda trafik kazaları sonucu ölüm ve yaralanma hallerinde kusurlu aracın sigortasından Sigorta Tahkim Komisyonu aracılığıyla talep edilecek tazminatlar ve bu tazminat taleplerinde izlenecek usul ve esaslar hakkında bilgi verilecektir. Türk Borçlar Kanunu ("**TBK**") kapsamında, diğer bedensel zararlar nedeniyle tazminat usullerine ilişkin ayrıntılı bilgi için sayfamızdaki diğer yazıları inceleyebilirsiniz

Bedensel Zarar ve Kapsamı

Yazımızın konusunu oluşturan bedensel zarar, trafik kazası nedeniyle meydana gelen ölüm ve yaralanmalar sonucu kusurlu taraftan tazmin edilebilecek zarar kalemlerini ifade etmektedir. Trafik kazası sonucunda bedensel bir zarara uğrayan kişi, kısmen ya da tamamen çalışma durumunu kaybetmesi sebebiyle karşılaşabileceği gelir kaybını ve zararını kusurlu araç işleteninden veya kusurlu aracın sigorta şirketinden isteyebilmektedir.

Bilindiği üzere Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortası ("**ZMM Sigortası**, **ZMMS**") kapsamında aracınızda oluşan hasarın yanında ilgili kaza nedeniyle şahıslarda oluşacak tazminat

kalemleri de sigortalanmış ve koruma altına alınmıştır.

Bu kapsamda kusurlu bir şekilde aracınıza çarpan ve kusurlu bir şekilde sizde veya araçtaki yolcularda yaralanma veya ölüme sebep olan araç işleteninin ZMM Sigortasına, ilgili zarar kalemlerinin tazmini için başvurabilirsiniz.

Tazmin Edilebilecek Bedensel Zararlar

A. Ölüm Gerçekleşmişse

6098 s. TBK'nin 53'üncü maddesi uyarınca, trafik kazasının sonucunda ölüm söz konusu olmuşsa, ölenin yakınları şu kalemlerin tazmin edilmesini isteyebilirler:

-Cenaze giderleri
-Ölüm hemen gerçekleşmemişse tedavi giderleri ile çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar
-Ölenin desteğinden yoksun kalan kişilerin bu sebeple uğradıkları kayıplar

B. Ölüm Gerçekleşmemişse (Bedensel ve Ayni Zararlar)

6098 s. TBK'nin 54'üncü maddesi bahse konu zararları (bedensel zararlar bağlamında) düzenlemektedir:

-Tedavi giderleri.
-Kazanç kaybı.
-Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar.
-Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar

Bedensel zararlar nedeniyle tazminat kalemleri temel olarak 4 başlık altında incelenir. Bunlar; tedavi ve iyileştirme giderleri, geçici iş göremezlik nedeniyle iş ve kazanç kaybı, sürekli iş göremezlik nedeniyle çalışma gücü ve kazanç kaybı ve ekonomik geleceğin

sarsılmasından doğan kayıplardır.

Zorunlu mali mesuliyet sigortası kapsamında sürekli ve geçici iş göremezlik tazminatı, bakıcı giderleri sigorta şirketi tarafından ödenir.

Bu zararlardan sağlık giderleri SGK kapsamında ödenmekte olup ZMMS kapsamında sigortadan talep edilememektedir. Zira Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları A.5 Maddesi kapsamında sağlık giderleri teminatından sigorta şirketlerinin sorumluluğunun bulunmadığı, bu zararlardan Sosyal Güvenlik Kurumu'nun sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Sigortadan tazmin edilebilecek en önemli zarar kalemlerinden geçici iş göremezlik tazminatıdır. Geçici iş göremezlik tazminatı; SGK tarafından zarar görene ödeme yapılmamış ise sigortadan tazmin edilebilecek iken, eğer ödeme yapılmış ise sigortadan bedensel zararlar nedeniyle tazminat talep edilemeyecektir.

Sigortadan tazmin edilebilecek en önemli zarar kalemlerinden bir diğeri olan sürekli iş göremezlik tazminatı bakımından hesaplama yapılabilmesi için kazazedenin maluliyet oranın tespit edilebilmesi gerekmektedir.

Bu maluliyet oranın tespiti, Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan Engelli Sağlık Kurulu Raporu Düzenlemeye Yetkili Sağlık Kuruluşları Listesinde belirlenen hastanelerden alınan ve Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında düzenlenmiş sağlık kurulu raporuyla tespit edilebilmektedir.

Maluliyet oranının tespitinden sonra sürekli iş göremezlik tazminat miktarı aktüerya hesaplama yöntemiyle yapılmakta ve bedensel zararlar nedeniyle tazminat bu hesap üzerinden ödenmektedir. (Bu hesaplama yöntemi aşağıda ayrı bir başlık altında incelenecektir.)

Bedensel Zararlar Nedeniyle Tazminat Davalarında Sigortaya Başvuru Zorunluluğu

Trafik kazası sonrasında yapılacaklara ilişkin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu md. 97'de *"Zarar görenin, zorunlu mali sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde dava yoluna gitmeden önce ilgili sigorta kuruluşuna yazılı başvuruda bulunması gerekir. Sigorta kuruluşunun başvuru tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde başvuruyu yazılı olarak cevaplamaması veya verilen cevabın talebi karşılamadığına ilişkin uyuşmazlık olması hâlinde, zarar gören dava açabilir veya 5684 sayılı Kanun çerçevesinde tahkime başvurabilir."* hükmü yer almaktadır.

Bu düzenleme uyarınca, trafik kazası neticesinde mağdur olan kişinin kaza neticesinde ortaya çıkan bedensel zararlar nedeniyle tazminatın alınabilmesi için **öncelikli olarak sigorta şirketine başvurması** zorunluluktur. Sigorta şirketinin 15 günlük cevap süresinde cevap vermemesi yada olumsuz cevap vermesi halinde ise Sigorta Tahkim Komisyonu'na başvuruda bulunulabilir.

Erişkinler Yönetmeliğinde Belirlenen Sürelerin Geçmesi Şartı

Sürekli iş göremezlik tazminatına ilişkin sigortaya yapılan başvuruya karşılık sigorta şirketi tazminatın hesaplanabilmesi için sağlık kurulu raporunun gerekli olduğunu, aksi takdirde teklifte bulunulmayacağını tarafınıza iletilmişse; **Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik** kapsamında düzenlenmiş sağlık kurulu raporu almanız gerekmektedir.

Ancak bahsi geçen bu rapor kaza tarihinden hemen sonra alınamamaktadır. Zira Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik'te her bir uzuv için iyileşme süresini öngören ve bu sürenin beklenmesini gerekli kılan süreler mevcuttur. Bu süre bazı bedensel hasarlar için 6 ay olabilmekte iken çoğu hasar için 1 yıldır. Belirlenen bu süreler geçmeden düzenlenen Sağlık Kurulu raporlarının geçerliliği bulunmamaktadır.

Bedensel Zararlar Nedeniyle Tazminat Zamanaşımı

Önemle belirtelim ki, trafik kazası sebebiyle meydana gelen bedensel zararlar nedeniyle tazminatlar, hukuki nitelikleri itibariyle bir “haksız fiil” teşkil etmektedir. Bu nedenle, bu tür tazminatlara ilişkin konularda TBK hükümlerinin esas alınması gerekmektedir.

TBK m.72 uyarınca, haksız fiil nedeniyle meydana gelen zararların tazmini için, **ZARARIN VE TAZMİNAT YÜKÜMLÜSÜNÜN öğrenildiği** tarihten itibaren **iki yıl** içerisinde dava açılması gerekmektedir.

Tazminat davasına ya da arabuluculuğa başvuruya ilişkin fiil, aynı zamanda ceza kanunlarında öngörülen bir cezai yaptırıma da tabi tutulabilir nitelikte ise, bu halde ayrıca bir **ceza zamanaşımının öngörülüp öngörülmediğine de bakılmalıdır.** Şu kadar ki, eğer fiil aynı zamanda bir ceza zamanaşımına da konu oluşturuyorsa, esas alınması gereken zamanaşımı süresi ceza zamanaşımı süresidir. Örneğin, trafik kazalarına ilişkin eylemlerin kasten yaralama, taksirle öldürme ya da taksirle yaralama suçlarına konu oluşturabileceğini düşünecek olursak, 5237 s. TCK’nin ilgili hükümleri doğrultusunda bahse konu suçlar için öngörülen dava zamanaşımının TCK 66’da yazılı süreler olduğunun gözden kaçırılmaması gerekir. (8 yıl, 15 yıl, 20 yıl…)

Trafik Kazalarında Maddi Tazminat Hesaplaması Nasıl Yapılır?

Trafik kazası neticesinde maluliyete uğrayan kişinin maluliyet oranı tespit edilecektir. Tespit edilen maluliyet oranı ile trafik kazasına konu olaydaki kusuru ile yaşı ve alınan maaş, maddi tazminatın hesaplamasında dikkate alınacak unsurlardan olacaktır.

Maluliyete uğrayan kişinin Yargıtay kararları da dikkate alınarak 72 yaşına kadar işgünü olduğu kabul edilmektedir. Malul olan kişinin 65 yaşına kadar olan çalışma süresi aktif çalışma süresi olarak adlandırılırken, 65'ten 72 yaşına kadar olan çalışma süresi ise pasif çalışma süresi olarak hesaplanır.

Örnek olarak; kaza neticesinde (A) kişisinin maluliyet oranı %40 ve kazadaki kusur oranı %20 olduğu ve 5000 TL ücret ile çalışmakta olup, 40 yaşında olduğu dikkate alınarak yapılacak hesaplamada; Aldığı maaştan kusur oranı düşülmelidir. Kusur oranının düşmesi ile ortaya çıkan miktar maluliyet oranıyla çarpılacaktır.

5000 – %20 = 4000 , 4000 x 40/100 = 1600 TL aylık iş gücü kaybı olduğu ortaya çıkacaktır. Yıllık ise 1600x12 = 19200 TL olup, aktif ve pasif çalışma süresi olan 72 yaştan bulunduğu yaş çıkarılarak yıllık iş gücü kaybı ile çarpıldığında bedensel zararlar nedeniyle tazminat miktarını verecektir.

Bedensel zarar sigorta tazminatı kime ödenir?

Yaralamalı Trafik Kazalarından Kaynaklı Bedensel Hasarlar bakımından; ödeme yapılacak bedensel zararlar nedeniyle tazminat yaralanan şahsa ödenir.

Ölümlü Trafik Kazalarından Kaynaklı Bedensel Hasarlar bakımından ise; ölenin desteğinden yoksun kalanlar ‘Destekten Yoksun Kalma Tazminatı’ adı altında uğranılan zararı sigorta şirketinden talep edebilmektedir.

Sigorta şirketi bedensel hasarın ne kadarını karşılar?

2024 yılı itibariyle güncel poliçelerde sigorta şirketlerinin tazminat karşılama limitleri aşağıda belirtilmiştir:

Ölüm ve Sakatlanma Kişi Başına: 1,800,000.00 TL

Ölüm ve Sakatlanma Kaza Başına: 9,000,000.00 TL

Sigorta bedensel hasar tazminatı ne kadar sürede ödenir?

Sigorta Tahkim Komisyonu'na yapılan başvurular ortalama 6-8 ay içerisinde sonuçlanmaktadır.

Yayaya çarpan kişi tazminat öder mi?

Eğer aracınızla bir yayaya çarpmış ve yayanın bedensel bir hasara uğramasına sebebiyet vermişseniz kusurlu olsanız dahi sigortanız poliçe limitleri dahilinde ödeme yapacaktır. Hasarın sigorta limitlerini aşması durumunda kalan tazminat tutarını araç sahibi ve araç sürücüsü müteselsil olarak ödemekle yükümlüdür.

Kazada kusurlu olsak bile trafik sigortası hasarı karşılar mı?

Zorunlu trafik sigortası, aracınızla kusurlu bir şekilde karşı tarafa verdiğiniz zararları karşılamaktadır. Dolayısıyla kusurlu bir şekilde karşı tarafta hasara sebebiyet vermiş olsanız da zorunlu trafik sigortanız oluşan zararı karşılamış olacaktır.

Trafik kazasında yaralandım, tazminat alabilir miyim?

Yaralanmalı trafik kazalarında, kusurun tamamı size ait olmadığı takdirde karşı tarafın zorunlu trafik sigortası şirketinden tazminat alabilirsiniz.

Trafik kazasında yaralandım, ne kadar tazminat alabilirim?

Trafik kazasında yaralanmanız halinde alabileceğiniz tazminatın hesaplanmasında dikkate alınan farklı parametreler vardır. Uğranılan kazanın şiddeti ve bu kazadan görmüş olduğunuz zarara göre alabileceğiniz tazminat değişkenlik arz edecektir. İlgili

hesaplamayı bu alanda uzman avukatlar aracılığıyla yapabilirsiniz.

Trafik kazasında yakınım vefat etti, sigortadan tazminat alabilir miyim?

Evet alabilirsiniz. Ölenin desteğinden yoksun kalanlar 'Destekten Yoksun Kalma Tazminatı' adı altında uğranılan zararı sigorta şirketinden talep edebilmektedir.

Hasar danışmanlık şirketi nedir? Güvenilir midir?

Hasar danışmanlık şirketleri, araç değer kaybı ve bedensel zarar tazminatı Türkiye'de yaygınlaştıktan sonra ortaya çıkmış şirketlerdir. Bu şirketler genellikle kişisel verilerinizi kanuna aykırı şekilde ele geçirip sizinle iletişime geçer ve sizi onlara vekalet vermeniz konusunda ikna etmeye çalışırlar. Bedensel zararlar nedeniyle tazminat larınızı, kanunlara aykırı faaliyetler yürüten ve genellikle fahiş kazançlar elde eden hasar danışmanlık şirketleri aracılığıyla tazmin etmenizi tavsiye etmiyoruz.

Sürekli hasar danışmanlık şirketleri tarafından aranıyorum. Ne yapmalıyım?

Araç değer kaybı, bedensel zarar tazmini ve diğer her türlü hukuki süreç, güvenilir avukatlar tarafından yürütülmelidir. Kişisel verilerinizi kanuna aykırı şekilde ele geçiren hasar danışmanlık şirketlerini KVK Kurumuna şikayet etmenizi öneririz.